

Protocol medicijnverstrekking

Status beleidscyclus

Vastgesteld directie overleg (12-12-2011)

Vastgesteld GMR (datum)

Definitief vastgesteld CvB in DO (datum)

Inwerkingtreding (1-8-2012)

Evaluatie (voorjaar 2014)

Bevoegdheid GMR:

Instemmingsbevoegdheid van GMR o.b.v. artikel 10 lid e van de WMS

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Het kind wordt ziek op school.....	3
Het verstrekken van medicijnen op verzoek	4
Bijlage 1	5
Verklaring	5
Bijlage 2	7
Verklaring	7
Bijlage 3	8
Richtlijnen.....	9

Inleiding

Leraren op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de school steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kind de door de arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. (Voor de leesbaarheid van het stuk zullen we hierna spreken over ouders wanneer wij ouder(s) en verzorger(s) bedoelen).

De school aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een groot aantal verantwoordelijkheden. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn.

Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat zij in dergelijke situaties zorgvuldig moeten handelen. Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leraren gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel door middel van een vingerprikje of het geven van een injectie. Medische handelingen mogen alleen door artsen worden verricht of iemand die bekwaam is bevonden. Omdat onderwijspersoneel niet geschoold is in het verrichten van medische handelingen en dit een grote verantwoordelijkheid is met navenante risico's zullen de scholen en personeelsleden van de Scholengroep Holland geen medewerking verlenen aan een verzoek tot het doen van medische handelingen.

Dit protocol treedt in werking met ingang van 1 augustus 2012.

Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de schooluren last van hoofd-, buik- of oorpijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden.

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is naar huis moet. De school zal, in geval van ziekte, altijd contact opnemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren.

Ook wanneer een leraar inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, dan zal altijd eerst contact gezocht worden met de ouders. Het kind kan zelf bellen met de ouders en daarna zal de school toestemming aan de ouders vragen om een bepaald middel te verstrekken.¹

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen, vertegenwoordigers niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen de medicijnen niet met toestemming van de ouders verstrekt worden. De leraar kan dan besluiten, eventueel na overleg met een collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij/zij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden. Bij twijfel dient altijd een arts geraadpleegd te worden. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren.

¹ Toestemmingsformulier voor 'het kind wordt ziek op school' zie bijlage 1

Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan puffjes voor astma, antibiotica, of zetpillen bij toevallen. Ouders vragen dan aan de school of de leraar deze middelen wil verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven.

Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen². Meestal gaat het niet alleen om de eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

Daarom dient schriftelijk vastgelegd te worden om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Hiervoor is een medicijninstructie toegevoegd in bijlage 2.

Verder dient vastgelegd te worden wat de periode is waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op de vervaldatum. Ouders geven hiervoor duidelijk aan wat zij van de school en de leraren verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school.

Daarnaast zullen de volgende zaken in acht worden genomen:

- De medicijnen worden alleen in ontvangst genomen in de originele verpakking die uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind;
- de bijsluiter dient altijd gelezen te worden zodat men altijd op de hoogte is van eventuele bijwerkingen van het medicijn;
- per keer wordt genoteerd op een aftekenlijst dat het medicijn aan het betreffende kind gegeven is.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, dan dient direct gebeld te worden met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bij een ernstige situatie zal direct het landelijke alarmnummer 112 gebeld moeten worden.³

² Toestemmingsformulier voor 'verstrekken van medicijnen op verzoek' zie bijlage 2

³ Richtlijnen 'hoe te handelen bij een calamiteit' zie bijlage 3

Verklaring

Toestemming tot handelwijze voor als het kind ziek wordt op school

(te gebruiken als bijlage bij het inschrijfformulier van de school)

Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo'n geval zal de school altijd contact opnemen met de ouders, verzorgers of met een andere, door hen aangewezen, persoon. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet dan zal de leraar een zorgvuldige afwezig maken of uw kind gebaat is met een 'eenvoudige' pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.

Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van:

Naam leerling : _____

Geboortedatum : _____

Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken:

Medicijnen:

Naam: _____

Ontsmettingsmiddelen:

Naam: _____

Smeerseltjes (tegen bijvoorbeeld insectenbeten):

Naam: _____

Pleisters:

Naam: _____

Overig:

Naam: _____

Ruimte voor zaken die hiervoor niet genoemd zijn:

Protocol medicijnverstrekking

Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk schriftelijk doorgeven aan de directie van de school? Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.

Ondergetekende:

Naam : _____

Ouder/verzorger : _____

Plaats : _____

Datum : _____

Handtekening : _____

Verklaring

Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling : _____
Geboortedatum : _____
Adres : _____
Postcode en plaats : _____

Naam ouders/verzorgers : _____
Telefoon thuis : _____
Telefoon werk : _____

Naam huisarts : _____
Telefoon : _____
Naam specialist : _____
Telefoon : _____

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

Naam van het medicijn:

Medicijn dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:

_____uur
_____uur
_____uur
_____uur

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

Dosering van het medicijn:

Wijze van toediening:

Wijze van bewaren:

Protocol medicijnverstrekking

Controles op de vervaldatum van de medicijnen zijn een zaak van de ouder/verzorger. De school neemt de intentieverplichting op zich om de medicijnen op de juiste wijze te verstrekken.

De ouder/verzorger blijft eindverantwoordelijk voor de medicatie die het kind krijgt en voor de aanlevering van de medicijnen op school. Eerder genoemde dosering en toediening blijft van toepassing tot de ouder/verzorger schriftelijke wijzigingen doorgeeft door middel van een nieuwe verklaring.

Ondergetekende, ouder/verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen:

Naam : _____
Ouder/verzorger : _____
Plaats : _____
Datum : _____

Handtekening : _____

MEDICIJNINSTRUCTIE

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op: _____

DOOR:

Naam : _____

Functie: _____

Van : _____ (instelling)

AAN:

Naam : _____

Functie: _____

Van : _____ (naam school)

Richtlijnen

Hoe te handelen bij een calamiteit ten gevolge van het toedienen van medicijnen aan een kind

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.
Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij je duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen).
- Bel direct de huisarts en/of specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn de calamiteit zich heeft voorgedaan (eventueel welke fout is gemaakt)
- Zorg ervoor dat alle relevante gegevens van het kind bij de hand zijn (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
 - naam van het kind
 - geboortedatum
 - adres
 - telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen, persoon
 - naam en telefoonnummer van huisarts/specialist
 - ziektebeeld waarvoor medicijnen nodig zijn
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen, persoon):
 - leg duidelijk uit wat er gebeurd is
 - vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd
 - in geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan

Addendum Protocol medicijnverstrekking

Inhoudsopgave

Medische handelingen.....	3
Wettelijke regels.....	3
Aansprakelijkheid.....	3
Bijlage 1.....	5
Verklaring bekwaam uitoefenen van medische handelingen.....	5

Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Gelukkig zien steeds meer scholen in hoe belangrijk het is voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om, indien mogelijk, naar school te gaan.

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de Thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de schoolleiding en de leraren gedaan.

Schoolbesturen moeten zich, wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van een medische handeling door een leraar, wel realiseren dat zij daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op zich nemen. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is goed zich te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn.

Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven.

Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leraar al helemaal niets doen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moet een schoolleiding een schriftelijke toestemming van de ouders vragen .

Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt.

De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leraren als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen - de zogenaamde voorbehouden handelingen - mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

Voorstaande is ook van toepassing wanneer een leraar bij een leerling een medische handeling verricht.

Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische- en paramedische beroepen. Soms worden leerkrachten betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leerkracht moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leraar een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring. Zodoende wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leerkracht en schoolleiding gewaarborgd.

Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld.

Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling.

Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Heeft een leerkracht geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leerkracht doet.

Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.

Een schoolbestuur dat niet kan bewijzen dat een leerkracht voor een bepaalde handeling bekwaam is, raden wij aan de medische handelingen niet te laten uitvoeren. Een leraar die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht - bijvoorbeeld omdat hij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht - zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een leerkracht die onbekwaam en/of zonder opdracht van een arts deze handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling).

Het schoolbestuur kan op zijn beurt als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden.

Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, is het raadzaam om, voordat er wordt overgegaan tot medisch handelen, contact op te nemen met de verzekeraar van de school. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die zijn verbonden aan deze medische handelingen niet zijn meeverzekerd. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld hij deze risico's kan meerverzekeren, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring). Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen stel u dan direct in verbinding met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand heeft, zoals:

naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan en welke verschijnselen bij het kind waarneembaar zijn.

